

Utvärderingsrapport; Språkförstärkning med hjälp av talpedagogresurs

Bakgrund

I projekt Isak finns det deltagare som kan läsa, skriva och förstå svenska men som har stora svårigheter att göra sig förstådda på svenska på grund av uttalsvårigheter. Mestadels handlar det om kulturellt betingade uttalsvårigheter, det vill säga svårighet att forma ljud som saknas i den språkkultur man är uppväxt i. Så här förklarar delprojektledare Mikael Nyman hur man kom på idén att använda sig av talpedagog i språkundervisning: *”Det bottnar i att vi upptäckte att asiater hade svårt med uttal då de pratar långt ned i halsen. De kan läsa, skriva och förstå, men inte prata/.../ Då kom vi på idén att använda oss av talpedagog.”*

I ISAK Eskilstuna bearbetar man nu problemet med hjälp av talpedagog och tvåspråkig personal. Insatsen görs i samarbete med SFI i Eskilstuna och har blivit mycket populär bland kommunens invandrare av vietnamesiskt eller kinesiskt ursprung. Metoden har vuxit fram över tid genom samarbetet mellan talpedagog och språkstöd och har fallit väldigt väl ut.

Beskrivning av metoden

Vid starten gör talpedagogen tillsammans med språkstödet en bedömning av deltagarens uttalsförmåga. Deltagaren får också själv ge en bild av hur denne upplever sitt uttal och vilka problem denne upplever sig ha. Bedömningarna skrivs in i en bedömningsmall. Den utgör grund för vad individen ska få hjälp med under sin tid i talpedagoggruppen. När ungefär halva tiden gått görs en gemensam uppföljning. Möjligheter finns då att bedöma hur insatsen fungerar och om ändringar bör genomföras. I slutet görs en bedömning av deltagarens utveckling. Sammantaget innebär detta att deltagaren blir sedd och hörd samt att denne blir delaktig och får ta ansvar för sin utveckling.

Utvärderingsmetod

Via ett antal intervjuer med deltagare, talpedagog, pedagog, projektledare och delprojektledare har vi försökt få fram synpunkter kring metoden att använda sig av talpedagog i språkundervisningen. Vi har fokuserat på vilka styrkor och utmaningar som finns med att arbeta på detta sätt samt hur man skulle kunna gå vidare med arbetsmetoden.

Resultat

Metoden har varit uppskattad i flera avseenden, vilket tydligt visar sig i de kommentarer och synpunkter som kommit fram i intervjuerna. Nedan följer en sammanställning av dessa synpunkter listade som fördelar och utmaningar.

Fördelar:

- Ett förbättrat uttal ökar motivationen att studera vidare.

- Bra sätt att träna uttal och lära sig nya ord. För många personer med asiatiskt ursprung, har det visast sig, är uttalet extra svårt och dessa personer kan ha god läsförståelse, men behöver öva på hur språket låter och uttalas.
- Intresset för arbets sättet har spridits och tanken är att metoden ska föras in i SFI:s ordinarie verksamhet från och med hösten. Även Strängnäs SFI har visat intresse för metoden.
- Intresset för arbets sättet är stort bland asiater. Flera yrkesverksamma asiater har sökt sig till kurserna.

Utmaningar:

- Nå en bredare målgrupp. Just nu dominerar personer från Vietnam och Kina.
- Deltagande i uttalsgruppen har varit eftertraktat, men bara tre förmiddagar i veckan med språkstödet, varav en med talpedagogen, har kunnat erbjudas. Ibland har gruppen varit lite för stor. Detta har lösts genom att dela deltagarna i två grupper.
- I förlängningen, vid en implementering i ordinarie kommunala verksamheter, kan en nackdel vara att det inte finns så många talpedagoger som kan rekryteras för att metoden ska kunna komma till användning.

Slutsatser och rekommendationer

Metoden att använda sig av talpedagogresurs i språkundervisning har visat sig mycket framgångsrik och har blivit attraktiv för människor från framför allt Vietnam och Kina. Framst bidrar metoden till att få människor att våga uttrycka det som de tänker, men tidigare inte kunnat uttala.

"Det finns en glädje i att kunna uttrycka sådant som man går och tänker på, men som man kanske tidigare inte vågat uttrycka på grund av uttalssvårigheter."

Då denna metod samlar människor med gemensam bakgrund har det även blivit en slags träffpunkt och social mötesplats. En deltagare uttrycker sig så här: *"Det bästa med metoden har varit att lära sig nya ord och lära känna nya människor."* Delprojektledaren och pedagoger som intervjuats vittnar om att undervisningsformen blivit en succé och att även yrkesverksamma personer av asiatiskt ursprung velat delta i språkträningen, vilket de också fått.

I dagsläget delas kostnaderna mellan projektet och SFI Eskilstuna, där projektet står för kostnaderna för talpedagogen och SFI för språkresursen. Man planerar att implementera arbets sättet i den ordinarie verksamheten hos SFI i Eskilstuna från och med hösten 2014. Förvaltningsledningen har genom ansökan till samordningsförbundet RAR sökt medel under hösten 2014 för talpedagogtjänst hos SFI motsvande 90 timmar. Avsikten är att kunna ta över verksamheten från projektet.

Rekommendationer för det fortsatta arbetet:

- Undersök möjligheter att inkludera andra grupper i arbets sättet, utöver kineser och vietnameser.
- Sprid det positiva resultatet av arbets sättet till andra kommuner och intresserade.
- Metoden bygger på ett nära samarbete mellan talpedagogen och språkstödet. Tid måste således ges för att talpedagog och språkstöd ska kunna planera verksamheten tillsammans.